

مرکز آموزشی درمانی چشم نیکوکاری

آموزش بیمار

گلوکوم

(بیماری آب سیاه)

سوپروایزر آموزشی

۱۳۹۲

جراح قطعه کوچکی از بافت سفیدی چشم (صلبیه) را بر می دارد و این باعث بوجود آمدن کانال کوچکی برای عبور مایع درون چشم می شود. سپس قسمت سفید چشم که برداشته شده است با لایه نازک و شفافی از ملتحمه پوشانده می شود. مایع از مجرای ایجاد شده و از زیر ملتحمه ای که روی آن را پوشانده عبور کرده و از چشم خارج می شود

بیمار پس از جراحی باید تا چند هفته از قطره های آنتی بیوتیک و ضد التهاب برای مقابله با عفونت و تورم استفاده کند. باید توجه داشت که این قطره ها با قطره هایی که بیمار قبلاً برای درمان گلوکوم مصرف می کرده است متفاوتند.

باید بخاطر داشت که با اینکه جراحی گلوکوم باقیمانده دید بیمار را حفظ می کند ولی باعث بهبود دید نخواهد شد. در واقع، دید بیمار ممکن است به خوبی دید قبل از جراحی نباشد، هر چند که در صورت انجام ندادن جراحی در درازمدت بیمار ممکن است دید خود را کاملاً از دست بدهد.

درمان دارویی: شایع ترین نوع درمان گلوکوم درمان دارویی است. داروهای گلوکوم بصورت قطره های چشمی و قرص تجویز می شوند. این داروها به دو شکل سبب کاهش فشار داخل چشم می شوند. بعضی باعث کاهش تولید مایع در چشم شده و بعضی به تخلیه بیشتر مایع از درون چشم کمک می کنند. بیشتر بیماران عوارضی نشان نمی دهند ولی بعضی از این داروها ممکن است سبب سردرد شده و یا بر روی اعضاء دیگر بدن عوارضی داشته باشند. قطره ها ممکن است سبب سوزش و قرمزی چشم شوند. داروهای ضد گلوکوم باید تا زمانی که به کنترل فشار داخل چشم کمک می کنند مصرف شوند.

جراحی با لیزر: جراحی با لیزر به تخلیه مایع از درون چشم کمک می کند. هر چند از این روش می توان در هر زمانی استفاده کرد ولی معمولاً بعد از آزمایش درمان دارویی بکار می رود. در بسیاری موارد بیمار باید بعد از جراحی لیزری نیز دارو مصرف کند.

روش های جراحی رایج: در جراحی گلوکوم، هدف ایجاد محل خروج جدیدی برای مایع داخل چشم است. هر چند چشم پزشک در هر زمانی ممکن است تصمیم به جراحی بگیرد ولی معمولاً این کار را پس شکست درمان دارویی و جراحی لیزری انجام می دهد.

گلوکوم یا بیماری آب سیاه به معنای بالارفتن فشار داخل چشم می باشد که می تواند سبب آسیب عصب بینایی و در نتیجه نابینایی دائمی شود. باید دانست که بعضی از انواع بیماری آب سیاه می تواند تا مراحل انتهایی بیماری هیچ علامتی نداشته باشد و هنگامی فرد متوجه بیماری خود می گردد که بسیاری از رشته های عصب بینایی وی از بین رفته و دید بشدت و بطور غیر قابل برگشت افت کرده است. بنابراین تشخیص زودرس آب سیاه و شروع درمان به موقع؛ کلید اصلی در پیگیری از پیشرفت بیماری و کاهش دید بیمار خواهد بود.

در چشم دائما مایع شفاف ترشح می گردد که به آن زلالیه می گویند و این مایع از محلی که زاویه (محل تلاقی قرنیه با عنبیه) نامیده می شود؛ خارج می گردد. اگر به دلیلی انسداد یا مانعی بر سر راه خروج این مایع در چشم ایجاد گردد و زلالیه نتواند بر راحتی از چشم خارج گردد؛ در این صورت فشار داخل چشم بالا می رود.

انواع بیماری آب سیاه:

گلوکوم زاویه باز: به دلایل نامشخص، تخلیه ی زلالیه به کندی صورت می گیرد. کندی حرکت زلالیه سبب تجمع آن و بالا رفتن فشار داخل چشم می شود.

گلوکوم زاویه بسته: به دلیل تنگی شدید زاویه و یا مسدود شدن آن؛ مایع زلالیه نمی تواند از چشم

خارج شود. در این بیماران يك افزایش ناگهانی و بسیار بالا در فشار چشم دیده می شود. این افزایش فشار می تواند در مدت بسیار کوتاه سبب آسیب دیدن عصب بینایی و کاهش دید شود.

گلوکوم زاویه باز در ابتدا علامت خاصی ندارد. دید طبیعی بوده و هیچگونه درد و یا ناراحتی وجود ندارد. با ادامه یافتن بیماری، آرام آرام میدان بینایی بیمار محدود و محدودتر می شود؛ اما دید مرکزی تا مراحل نهایی بیماری حفظ می گردد. به همین جهت؛ بیمار نمی تواند در مراحل ابتدایی متوجه بیماریش گردد. در صورت عدم درمان، در مراحل انتهایی، بیمار ناگهان متوجه می شود که دید محیطی اش بشدت محدود شده است؛ درست مثل اینکه که دارد از درون يك لوله تفنگ به اطراف نگاه می کند.

گلوکوم زاویه بسته معمولا بسیار پر سر و صداست و با علائم شدید درد چشم، تهوع، سردرد؛ قرمزی چشم، و تاری دید که بصورت ناگهانی بروز می کند؛ خود را نشان می دهد که یک اورژانس است و بیمار باید سریعاً درمان شود. در صورت عدم درمان، بیمار ممکن است در مدت بسار کوتاهی برای همیشه نابینا گردد.

گلوکوم مادرزادی: این بیماری می تواند در بدو تولد وجود داشته باشد و یا بتدریج در سنین پایین

خود را نشان دهد. کودکان مبتلا معمولا علائم واضحی نظیر بزرگی قرنیه؛ خاکستری و کدر شدن رنگ قرنیه، حساسیت به نور، و اشکریزش شدید را دارند.

آب سیاه همچنین می تواند بدنبال بعضی از جراحی های چشم مانند عمل آب مروارید مادرزادی؛ بدنبال آسیب های چشمی، بعضی تومورهای چشمی، بدنبال التهاب داخل چشمی؛ بیماری دیابت؛ و یا مصرف بعضی از داروها (کورتون) بروز نماید.

چه کسانی در خطرند؟

- افراد بالای ۴۰ سال

کسانی که در خانواده شان سابقه این بیماری وجود دارد.

درمان:

هدف در درمان بیماری آب سیاه؛ پایین آوردن فشار داخل چشم به کمک روش های مختلف مانند دارو درمانی؛ لیزر درمانی؛ جراحی؛ و یا ترکیبی از این روش ها می باشد که بسته به نوع و شدت بیماری توسط پزشک معالج انتخاب می گردد. باید بدانیم که درمان آب سیاه هیچگاه افت دید و آسیب قبلی را نمی تواند جبران کند و در بهترین شرایط فقط می تواند از آسیب بیشتر پیشگیری نماید.